జీవిత సత్యాలు

బస్సు దిగేసరికి, సామాను అందుకునేందుకు పనికుర్రాడితో పాటు ఇంకో యువకుడు కూడా వుండటం గమనించింది సుమిత్ర. గుడిసె బండిలో దిళ్ళు అమర్చుకుని, పోలులో కూర్చుని బండి తోలుతున్న ఆ యువకుణ్ణి చూసింది. పాలేరు బండి వెనక నడుస్తున్నాడు సుమిత్ర అడిగేవాటికి సమాధానాలిస్తూ. 'నల్లగా వున్నా కళగల మొహం' అనుకుంది సుమిత్ర.

మధ్య మధ్య ఆ యువకుడివేపు సుమిత్ర చూడటం గమనించి పాలేరు "మన నాగభూషణం అమ్మాయిగోరూ" అన్నాడు. ఆ ఒక్క పేరు సుమిత్ర కెంతో తెలియచేస్తుందన్నట్లుగా. సుమిత్రకేమీ అంతు చిక్కక పోయినా తలూపింది.

ఇంటికి చేరగానే తండ్రిని, తల్లిని చూసిన సంతోషం – మళ్ళీ స్వస్థలానికి చేరిన ఆ సంతృప్తి – వీటితో రెండు రోజులబాటు నాగభూషణం సంగతే గుర్తు లేదు సుమిత్రకి. ఆనర్సు పరీక్ష వ్రాసి వచ్చిన తర్వాత సుమిత్రకి ఒక హుందాతనం అలవడింది.

మర్నాడే "పిన్నీ పాఠం చెప్పవూ?" అంటూ తయారైంది కొంచెం దూరపు బంధువు కూతురు పన్నెండేళ్ళ సీత. ప్రతి సెలవుల్లోనూ, సుమిత్ర పల్లెకి వెళ్ళడం – తనున్న నాలుగు రోజులూ బంధువుల పిల్లల్లో చదువుకోవలసిన యీడు వాళ్ళందరికీ పాఠాలు చెప్పడం మామూలు. సుమిత్ర వచ్చేసిన మూడోనాడు పిల్లలు అన్నీ మర్చిపోతారు. మళ్ళీ సెలవులకి ప్రారంభం! అవే పుస్తకాలు. అవే గుణింతాలు.

కానీ యీమాటు క్రొత్త అట్టతో వున్న ఇంగ్లీషు ప్రైమరీ పుస్తకాన్ని కుతూహలంతో చూసింది సుమిత్ర. పేజీ తిప్పగానే కుదురైన అక్షరాలతో, ఇంగ్లీషులో సీత పేరు, ఆ పల్లె పేరు వున్నాయి..ఒకటి రెండు స్పెల్లింగు తప్పులతో.

"ఎవరు రాశారే సీతా యిది?" అన్నది – ఇక్కడ ఇంగ్లీషు వ్రాసేది ఎవరా అనుకుని.

"నాగభూషణం.. మెట్రిక్యులేషను తప్పాడుగా. ఇంగ్లీషు మాట్లాడుతాడు కూడాను" అన్నది సీత. మెట్రిక్యులేషను అంటే పెద్ద చదువు కిందే లెఖ్ఖ మరి.

"మనింట్లో ఎందుకున్నాడు?" అన్నది సుమిత్ర 'కాట్, రాట్' కళ్ళతో చదువుతూ.

"వాళ్ళ నాన్న యిక్కడుంచి వెళ్ళాడు. పొలం పనులు నేర్చుకుంటూ, మళ్ళీ పరీక్షకి చదువుతాడుట. అసలు వాళ్ళు యిక్కడే యిల్లు కూడా కట్టుకుంటారట" అని చెప్పింది సీత. సీతకి అన్ని వ్యవహారాలు తెలుసు. ఎవరికి ఎంత పొలం కవులుకిచ్చిందీ, వాళ్ళ వ్యవసాయం ఏ స్థితిలో వున్నదీ తెలుసు ఆ పిల్లకి. ముది మాటలు మాట్లాడుతుంది.

సుమిత్ర పలక మీద రాసి యిచ్చిన యింగ్లీషు మాటలు దిద్దుకుంటూనే, నాగభూషణం పుట్టుపుర్వోత్తరాలు, వాళ్ళ కుటుంబ వ్యవహారాలు అంతా చెప్పింది. మెట్రిక్యులేషను పైన చదువు చెప్పించే స్తోమత లేదు నాగభూషణం తండ్రికి. పూర్తిగా వ్యవసాయం మీద బ్రతికే ఎత్తూ లేదు. "మనం వున్న వాళ్ళం కాబట్టి ఏదో పొట్టకి లోపం వుండదని యిక్కడుంచి వెళ్ళాడు" – ఇవీ సీత వాక్యాలు. నాగభూషణం స్థితి అర్థమైంది సుమిత్రకి. డి.హెచ్. లారెన్సు వ్రాసిన ఆ నవలకి తట్టుకోలేక అవస్థ పడుతూ వున్న సుమిత్రకి నాగభూషణాన్ని గురించిన ఆలోచన కొంత తెరిపి యిచ్చింది.

❊

ప్రొద్దున్న పదకొండింటికి తండ్రికి కాలేజి విశేషాలు చెబుతోంది సుమిత్ర. నాగభూషణం అప్పుడే వచ్చినట్లుగా వున్నాడు తెల్లవారురుఝాముననగా పొలానికి వెళ్ళి, "ఏం నాగభూషణం! ఎందాకా వచ్చింది పని?" అని పలుకరించారు పరంధామయ్యగారు.

"తొమ్మిది బళ్ళు తోలామండి" అని తలవంచుకుని అరుగుమీద కూర్చున్నాడు నాగభూషణం.

"చిట్టితల్లీ, ఓవల్టీన్ త్రాగలేదేం యివాళ" అంటూ సుమిత్ర తల్లి వెండిగ్లాసు పట్టుకొచ్చింది. గ్లాసు అందుకుని నోట్లో పెట్టుకోపోతూ నాగభూషణం వంక చూసి చటుక్కున ఆగింది సుమిత్ర.

పరంధామయ్యగారు యిది చూశారు. ఆయన పకపక నవ్వి, "ఏం తల్లీ? నాగభూషణం లాంటి వాడికి యిల్లాటివి డజనైనా చాలవమ్మా. కష్టపడి పనిచేసేవాళ్ళకు చద్దన్నం మేలు చేసినట్లుగా మరేదీ చేయదమ్మా!" అన్నాడు.

నాగభూషణం తలెత్తి సుమిత్ర వంక చూసి వెంటనే దించుకుని, సిగ్గుపడుతూ నవ్వాడు. అతని నుదుటి నిండా చెమట.. కణతలు ఎర్రగా వున్నాయి.

"రారా అబ్బాయి, వడ్డించాను" అంటూ కేక పెట్టింది నాయనమ్మ. సుమిత్ర, సీత కూడా మొగవాళ్ళతోనే భోజనాలకు కూర్చున్నారు. ఒకళ్ళిద్దరు బంధువులు, నాగభూషణం వున్నారు అదే పంక్తిలో. సుమిత్ర బామ్మ ఆదరణకు పెట్టింది పేరు.

"ఇంకాస్త నేయి వేయనా? వేసుకోరా పిచ్చినాయనా, పాటు పడే వాడివి" అంటూ లాలనగా, ప్రేమగా ఆ ఆశ్రితుడికి ఆవిడ భోజనం పెట్టడం చూస్తే, సుమిత్రకి ఏదో ఆర్ద్రత కలిగింది.

భోజనం చేసిన గంటకల్లా పనికి వెళ్ళిపోయాడు నాగభూషణం. వరండాలో పడక్కుర్చీలో కూర్చుని జీడిపప్పులు తింటున్న సుమిత్రకి దూరంగా పొలంలో కనిపిస్తున్నాడు అతను. గోగునార కాబోలు తీస్తున్నారు. ఎప్పుడో తను ఆ ప్రాంతాలకు వెళ్ళి ఆ వాసనకి డోకొచ్చి వెనక్కి వచ్చేసినట్లు జ్ఞాపకం సుమిత్రకి. కానీ అతను పని చేస్తున్నాడు పాపం! అనుకుంది. తను ఆ వయస్సు కి హాయిగా ఇంటరు చదువుతూ అల్లారుముద్దుగా పెరుగుతోంది. నా అనేవాళ్ళు దగ్గర లేకపోయినా వళ్ళు వంచి బాధ్యత స్వీకరించి పని చేస్తున్నాడు పాపం! సుమిత్ర తల్లి తండ్రి ప్రత్యేకం పట్టించుకోరు అతని గురించి. పెట్టే తిండికి చేసే చాకిరీకి సరిపోతుందా అని లెఖ్ఖ కట్టేవాళ్ళు కూడా వున్నారు తన దగ్గర బంధువుల్లో.

"దుక్కలా వున్నాడు. అర్ధశేరు తింటాడు" అని సీత తన స్నేహితులతో అంటుంటే విన్నది సుమిత్ర. ఒక్క బామ్మ తప్ప మరెవరూ ప్రత్యేకం ఆదరించి 'అయ్యో నాయనా' అనరు. ఎవరితోనైనా ఆవిడ అల్లాగే ఆప్యాయంగా మాట్లాడుతుంది.

“పాపం! ఈవయస్సులోనే యిల్లా...” నిద్ర ముంచుకొచ్చి ఆవలించింది సుమిత్ర.

మూడు నాలుగు రోజులకి కొంచెం నోరెత్తి మాట్లాడ్డం మొదలు పెట్టాడు నాగభూషణం సుమిత్రతో. ‘ఏమండీ మంచినీళ్లిస్తారూ’ అనో, ‘కలం యిస్తారూ” అనో, పలుకరించేవాడు. అతను వ్రాస్తుంటే దీక్షగా చూస్తుండేది సుమిత్ర. జాలి నిండి వుండేది ఆమె చూపుల్లో. ఒకటి రెండు సార్లు నాగభూషణం ఆ చూపుని చూశాడు. మొదట్లో సిగ్గు పడుతూ, ఆతర్వాత తమాషాగా నవ్వడం ప్రారంభించాడు.

సుమిత్ర తన వంక చూస్తున్న సంగతి ఎరుగున్నట్లుగా వుండేది అతని ప్రవర్తన. తమాషాగా తల ఎగరేయడం జుట్టు వెనక్కి త్రోసుకోవడం, గుండీలు సరి చేసుకోవడం మామూలే! సుమిత్ర పక్కకి తిరిగి నవ్వుకునేది. కుర్రాడి చేష్టలు ఎక్కడికి పోతాయి? అనుకునేది.

వేసవి కాలం దొడ్లో మల్లె అంటు ఆ ఏడు పూర్తిగా ఎండిపోయింది. సుమిత్రకి సాయంత్రం కాగానే మల్లెల వాసన మీదకి మనస్సు పోయేది. తెల్లని మల్లె మొగ్గలు కావాలని కోరిక. రెండు మైళ్ల దూరం పోవాలి వాటి కోసం. బిడ్డ కోరికలు చెల్లిస్తారు ఆమె తల్లితండ్రులు. అడిగిందే తడవు అన్నీ వస్తాయి.

మల్లెలు, ఆ సౌరభం, ఆ చల్లదనం తనకు కావాలని..... సాయం కాలాల్లో ఆ వాససని చూస్తూ, ఏదో తీయని వేదనను కలిగించుకోవాలని.... అదో ఆరాటం. ఇవన్నీ చెప్పుకోదు సుమిత్ర. ఏవైనా సరుకులు కావాలని పక్క గ్రామాలకి పాలేరు పోతుంటే రెండు మాట్లు పూల సంగతి చెప్పింది. పెసలు, కందులు శేర్లతో సహా జ్ఞాపకమున్నట్లుగా వీటి సంగతి జ్ఞాపకముండదు వాళ్లకి.

నాగభూషణం వెడుతున్నాడు ఒకసారి వెచ్చాల కోసం. వెడుతూ వెడతూ వరండాలోకి తొంగి చూసి నవ్వాడు. “మల్లెపూలు తీసుకు వస్తావా నాగభూషణం?” అనుకోకుండానే అడిగింది సుమిత్ర. చిన్న వాడు కాబట్టి ‘నువ్వు’ అనవచ్చునని వాళ్ల నాయనమ్మ చెప్పింది. తల వూపి వెళ్లాడు నాగభూషణం.

సాయంకాలం వీచే పిల్లగాలులు పెనుగాలులై, చిన్న చినుకులు పెద్దవై కుంభవర్షం... . ప్రొద్దుపోయేవరకు కురిసింది..

దోవ అంతగా బాగుండదు. దట్టంగా చెట్లు. మామూలుగానే చిమ్మ చీకటిగా వుంటుంది. ఈ వానలో ఆ దోవ చాలా ప్రమాదకరం. నాగభూషణం రాలేదని ఆరాటపడ్డారు యింట్లో వాళ్లు. పాపం నాగభూషణం తడిసిపోతాడేమో, యీ చీకట్లో వర్షంలో ఏమైపోతాడో .... తెల్లవారి వచ్చినా బాగుండుననుకుంది సుమిత్ర.

అందరూ భోజనాలు చేసేశారు ఇంక నాగభూషణం రాడని నిశ్చయించుకుని. 11 గంటలకి వచ్చాడు నాగభూషణం. బట్టలన్నీ తడి ముద్దలు. పాలేరు కూరల సంచీ పట్టుకుని వణుకుతున్నాడు. వెచ్చాలు మాత్రం కొట్లోనే వుంచి వచ్చారుట. సుమిత్రకి వళ్లు జలదరించింది. ఈ చిమ్మ చీకట్లో ఎల్లా వచ్చారు వీళ్ళని...?

కూరలన్నీ క్రింద గుమ్మరించి వాటిలోంచి ఏరి, ఒక పెద్ద పొట్లం సుమిత్ర చేతికి అందించాడు నాగభూషణం. చల్లగా వున్న అతని వ్రేళ్లు తగిలాయి ఆమెకి. ఒక్క జలదరింపు! మల్లెపూలు! గుప్పున వాసన వేసింది. తెల్లగా, చల్లగావున్న పూలు!

“మల్లె పూలు తెచ్చావా?” మృదువుగా వుంది సుమిత్ర కంఠం. నవ్వాడు నాగభూషణం. ఆ చూపు, నవ్వు, అతని స్పర్శ ఏమిటో... తెల్లని ఆ మల్లెలు సుమిత్ర మనస్సుకి దాపుగా పోయి, ఆమె అనుకున్న కలతలు కలిగించనే లేదు ఆ రాత్రి. ఏదో చిన్న జీర. అపశ్రుతి!

సుమిత్ర రిజల్టు వచ్చాయి. ఫస్ట్‌క్లాసులో ప్యాసైంది. ఇంక పైదేశాలకు పోవడమా.. ఉద్యోగం చేయడమా.. అన్ని సమస్యలు చర్చిస్తున్నారు తల్లితండ్రులు. ఇంట్లో విశ్రాంతిగా వున్నా సుమిత్రకి మాత్రం ఏదో గందరగోళంగా వున్నది వాతావరణం.

నాగభూషణం చద్దన్నం తిన్నా, ప్రొద్దెక్కిన తర్వాత యింటికొచ్చి సుమిత్ర పిన్నితో పాటు కాఫీ తాగుతున్నాడని పొలానికి కూడా ఇస్త్రీ చొక్కా వేసుకు వెడుతున్నాడని ...... సీత గడగడ చెప్పేస్తోంది.... మిత్రురాలితో. సుమిత్రకి అన్నీ వినపడుతున్నాయి. కుర్రాళ్ళకి ఏదో చిన్న సరదాలు వుంటాయి. తను చూస్తుండగా ఏదో చేయాలని ఆరాటపడుతున్నాడు ఆ కుర్రాడు. అందులో సందేహం లేదు. తనని ఆకర్షించాలని....

గులాబి రేకుల్లాంటి ఎర్రని పెదవులు మెల్లిగా విచ్చుకుని ఆ మల్లెమొగ్గలు కొంచెం కనబడేలా నవ్వుకుంది సుమిత్ర. ఇల్లాంటి ఉపమానాలన్నీ అద్దం ముందు నిలుచున్నప్పుడు జ్ఞాపకం రాక తప్పవు సుమిత్రకి.... ఆమె పెదవులు, పలువరస.... అల్లాంటివే మరి. నిగనిగలాడే తన చేతులని, లేగులాబిలా కొంచెం కందినట్లుగా మెరిసిపోయే తన వేళ్లకొసలని చూసుకుని అనుకుంటుంది సుమిత్ర.... మావాళ్లు సుకుమారంగా పెంచారు నన్ను అని..

కుర్రాళ్లకి ఒకానొక వయస్సులో అందమైన ఆడపిల్లలంటే ఒక వింత ఆకర్షణ వుంటుందని సుమిత్ర అనుకునేది. అది ఒక కుతూహలం. కేవలం పసితనం అనుకునేది సుమిత్ర. నాగభూషణం వయస్సు పద్ధెనిమిదేళ్ళు మించవు. ఇతన్ని చూశాక తన అభిప్రాయాన్ని బలపరచుకున్నది ఆమె.

కానీ... ఎందుకో అసందర్భంగానే వున్నది అతని ప్రవర్తన.

ఏదో పిండివంటచేయడం మొదలు పెట్టింది సుమిత్ర ఒక మధ్యాహ్నం. జీడి పప్పు, నెయ్యి అన్నీ విరివిగా ఖర్చు చేసి తినుబండారం తయారు చేసింది... అందరూ తిన్నారు.... బాగుందన్నారు. సుమిత్రకి తినాలనిపించలేదు. ఆ సెగనుంచి లేచి, ముఖం కడుక్కుని వెళ్లి పడుకుంది.. అలసిపోయిందేమో మంచి నిద్ర పట్టింది సుమిత్రకి. సాయంకాలం చల్లబడిన తర్వాత లేచింది. స్నానం చేసి వచ్చి, తల దువ్వుకుంటుంటే నాగభూషణం వచ్చాడు.

చటుక్కున జ్ఞాపకం వచ్చి "అమ్మా! నాగభూషణానికి మిఠాయి పెట్టవే" అన్నది సుమిత్ర.

"నువ్వు కూడా తింటావా?" అన్నది సుమిత్ర తల్లి లోపల్నుంచే.

"ఆ..." అని జడ అల్లుకోవడం మొదలు పెట్టింది.

"మీరు చేసి మీరే తినకపోవడ మేమిటి?" అన్నాడు నాగభూషణం.

సుమిత్ర చిలిపిగా నవ్వింది.. "నీకోసమే ఆగాను" .... తనల్లా అనడం సమంజసం కాదని వెంటనే తోచింది. అతని ముఖం ఎర్రబడడం, తన ముంగురులనీ, చెంపలనీ అతను మరీ పరీక్షగా చూడడం అన్నీ గమనించింది. ఏదో పనున్నట్లు అవతలి గదిలోకి వెళ్లింది ఆమె. నాగభూషణం మిఠాయిని పొగడటం విన్నది.

చీకటి పడే వేళ మళ్లీ మల్లెపూలు వచ్చాయి సుమిత్ర కోసం. ఆమె మనస్సు బాగుండలేదు. 'ఏమిటిదంతా? ఏమైనా వెర్రితనమా అతనికి?' అనుకున్నది సుమిత్ర..

తన వయస్సు ఇరవై రెండు. అతనికి మహా అయితే పద్దెనిమిది! అతనికి పాఠాలు చెప్పగలిగేంత చదువు చదువుకున్నది తను. అతను పెద్ద అందమైనవాడు కాదు. తను అతని పోషకుల బిడ్డ, ఎందుకిల్లా ప్రవర్తిస్తున్నాడు యితను? కొంచెం అహంకారం అతని స్వభావంలో.. ఎందుకనో.....??

తెలియనితనం కాదని సుమిత్ర గ్రహించుకుంది. ప్రయత్నపూర్వకంగా నాగభూషణం అలా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. ఏమి ఆశించి యిల్లా చేస్తున్నాడు? పూర్తిగా అతన్ని నిర్లక్ష్యం చేసే శక్తి లేదు సుమిత్రకి.

తెరలాగా అతని ఛాయ వస్తోంది ఆలోచనల్లోకి.

మర్నాడు బాగా చీకటి ఉండగానే లేచి స్నానం చేసింది సుమిత్ర. ఆకుపచ్చ చీరె కట్టుకుని జుట్టు ఆరబెట్టుకుంటూ సావిడి దాటి వెళ్లింది. పద్యాలు చదువుకుంటూ వెళ్లి చెరువు గట్టున బండ మీద కూర్చున్నది. ప్రకృతి అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది.

చెరువులో చప్పుడైతే ఉలిక్కిపడింది సుమిత్ర. నాగభూషణం కావడి వేసుకొని వచ్చాడు. బిందె ముంచుతూ తనవంకే చూస్తున్నాడు. అతని చూపులోనే వున్నది ఏదో అహంభావం. సుమిత్రకి మనస్సు బాగుండలేదు. ఏదో విరూపంగా అనిపించి వేరే వేపు చూపు మరల్చింది ఆమె.

కావడి బద్ద క్రింద పడేసిన చప్పుడైంది. అడుగుల చప్పుడు తన దాపుకు వచ్చి, తన వెనక ఆగినట్లు విన్నది సుమిత్ర.

చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి, "ఏం కావాలి?" అన్నది.

"ఏమీ అఖ్ఖర్లేదు" అతను ఖంగారు పడలేదు ఆమె ప్రశ్నకు. ముందుకి వచ్చి బండ ప్రక్కనే గడ్డి మీద కూర్చున్నాడు.

"చాలా అందమైన వారు మీరు" సుమిత్ర చటుక్కున కాళ్లు అవతలికి తీసుకుంది ఓహో అనుకుని మనస్సులో. లేని హుందాతనం తెచ్చుకుంది.

"ఐతే ఏమిటి?" అన్నది.

"మీరంటే యిష్టం నాకు" తెల్లగా మొగలిరేకులాగా వున్న సుమిత్ర పాదం కొంచెం కదిలింది. చటుక్కున వంగి, చేతులతో ఆ పాదం పట్టుకుని ముద్దు పెట్టుకున్నాడు నాగభషణం.

"ఛీ!" లేచి నిలుచున్నది. అతని మాటలు వినలేదు. అతని వంక చూడలేదు. అర్థం కాని చీకాకుతో, అసహ్యంతో విసవిస నడిచి యింట్లోకి వెళ్లిపోయింది..

తన పాదం మీద అతని మొద్దుబారిన చేతుల స్పర్శ రోజంతా తెలుస్తూనే వున్నది. ఎన్నిసార్లో కడుక్కుంది సుమిత్ర ఆ కాలుని.

నాగభూషణం ప్రవర్తనతో ఎక్కువ రోజులు చీకాకు పడనక్కర్లేకుండా సుమిత్ర ఆ మరునాడే పట్నం వెళ్లిపోయింది. నాగభూషణం ఆమె స్మృతి పథంలోంచి మెల్లిగా తొలగిపోయాడు.

ఆనర్సు ప్యాసైన సుమిత్ర ఉద్యోగమూ చేయలేదు, విదేశీ యాత్రకూ వెళ్లలేదు. ఒక భావుకుని ఆదర్శ గృహిణిగా స్థిరపడింది.

ఒక రాత్రి. నీలం దీపం కాంతిలో సోఫాలో కూర్చుని చదువుకుంటున్నది సుమిత్ర. కాళ్లు పైకి ముడిచి పెట్టుకుని, వెచ్చగా కూర్చుంది. ఆమె భర్త ఆ సోఫాలోనే రెండో మూలని కూర్చుని ఏదో వ్రాసుకుంటున్నాడు.

"ఏం సుమిత్రా! చలి వేస్తోందా?" అంటూ నవ్వాడతను ఆమె కూర్చున్న తీరు చూసి..

"ఊఁ.. కాళ్లు కూడా చల్లబడుతుంటే."

"ఏదీ చూడనీ!" అంటూ ఆమె ప్రక్కకి వంగి, ఆమె తెల్లటి పాదాల్ని చేతితో స్పృశించి, ఆమె అరికట్టేలోపే చటుక్కున ముద్దు పెట్టుకున్నాడు.

సుమిత్ర వారించింది. రెండు సంవత్సరాలనాటి స్మృతులు సంఘటనలు మనసులో గిరుక్కున తిరిగాయి. అనుకోకుండానే అన్నీ చెప్పింది భర్తకి ఆమె. అల్లాగ అన్ని విషయాలు ఆమెచేత చెప్పించే నేర్పుంది అతనికి మరి.

ఒక్కొక్క సంఘటనే మెల్లిగా జ్ఞాపకం చేసుకుంటూ చెప్పింది సుమిత్ర! "నేను చూపించిన దయని అపార్థం చేసుకున్నాడు అతను. కాకపోయినా నా వయస్సుతో కూడా నిమిత్తం లేకపోయింది అతనికి. అతను అందగాడు కాదు. చదువుకున్నవాడు కాదు. అతనికి అన్ని విధాలా, అధికురాలిని నేను. ఏమిటో మరి ఆ పిచ్చితనం? వయస్సు, విద్య, రూపం అర్హత ఏమీ అడ్డురాలేదు అతనికి. తన అంతస్థు సంగతైనా చూసుకున్నాడు కాదు" సాలోచనగా లైటు వంక చూస్తూ కూర్చున్నది సుమిత్ర.

"అల్లా ఎల్లాగ ప్రవర్తించగలిగాడండీ అతను? ఏమి ఆశించి, అనుకుని అల్లా చేశాడు?" అన్నది.

అతను నవ్వి లేచి నుంచున్నాడు. ఆమె ఎదురుగా వచ్చి, బుగ్గ మీద చిటికేశాడు.

"ఏమీ అనుకోనక్కరేదు. ఆశించనక్కర్లేదు. పిచ్చిపిల్లా, అతను మొగవాడు. నువ్వు ఆడదానివి. .... మిగిలిన విషయాలు నిమిత్తమాత్రాలు!"

అది ఎల్లాగ సాధ్యమౌతుందా అని రాత్రంతా ఆశ్చర్యపోయింది సుమిత్ర. కాని అది కూడా ప్రపంచంలోని మూల సత్యాలలో ఒకటేమోననుకుని అర్థం లేని నవ్వు నవ్వి, పడుకుని నిద్రపోయింది.

(1957)